

Колодезникова Клавдия Иннокентьевна
Учитель-логопед МБДОУ Детский сад «Кэскил» Вилюйский улус с.Хампа

МЕТОДИЧЕСКАЯ БИЫННЫК
көрдөрөр-сайыннарар босуобуйа
«Сайдыс- кубик»

«Сайдыыс –кубик»

С- Дорбоон

“С”-дорзоону санарга уос уонна тиис ыпсыбаттар,тыл тобото аллара а тиис кэннигэр сыстар,тыл тобото аллараа тиис кэннигэр сыстар ,тыл кохсо кыратык оро котозуллэр .Куолас силгэтэ аьазас.

Сыала: «С»-дорбоону чуолкайдык санарга үөрэтэбит. Оџо дорџоону сөпкө этэригэр сананар аппаратаы хайдах туттара дорџоон артикуляцията.

Тыллары хатылаа:

саһыл, самолет, сибэкки, суумка,сибиинньэ.

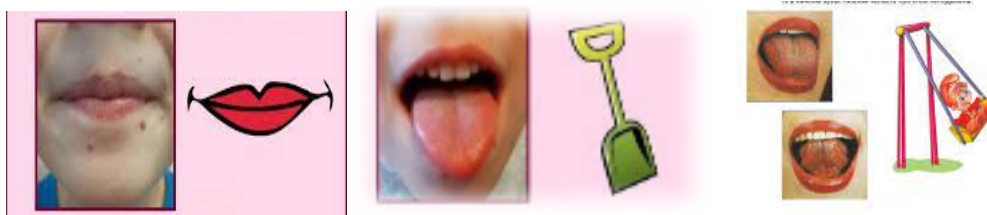
Тыл эрчиллиитэ:

Сизеркилэ иннигэр олорон бу эрчиллиирэри онор.

«Күл, үөр» - уос мичээрдиир, онтон чорбойор.

“Лаппаакы”:- уос мичээрдиир, кэтит тыл аллараа уоска сытар.

«Хаачыал”- уос мичээрдиир, тылгын үөһэ-аллараа хамсатаџын

Суюохтэри хатылаа,дорзоону сопко санар:

Са-сы-со-су-сыа-суо.

Сэ-си-со-сү-сиз-сүө.

Сэ-си-сө-су-сыа

Р - Дорбоон

“Р”-дорзоону санарга уос ымайар.Кэтит тыл тобото кытаанах таналай диэки оро котозуллэр.Тылы куурдэн илигирэтиллэр.Тыл орто чааы аллара диэки туьэр.Тыл икки кытыыта уоьээ балталарга сыстар.

Сыала: Р-дорбоону чуолкайдык санарга үерэтэбит. Обо дорбоону сөпкө этэригэр сананар аппаратаы хайдах туттара добоон артикуляцията. Р- дорбоону этиилэргэ чинэтии.

Тыллары хатылаа: ракета, робот, биедэрэ, тараах.

Тыл эрчиллиитэ:

Сизэкилэ иннигэр олон бу эрчиллиилэри онор

«*Хаачыал*»- уос мичээрдиир, тылгын үөһэ-аллараа хамсатабын

“*Минньигэс барыанньа*” -Тыл төбөтүнэн уоһу төгүрүччү салбаналлар

“*Тэллэй*”- айах аһаҕас уос мичээрдиир. Кэтит тыл таналайга сыстар.

“*Ат*”-тыл төбөтө таналайы таарыйа таарыйа таллырбатыр.

Суьуохтэри хатылаа,дорзоону сопко санар:

Ра-ры-ро-ру-рыя-руо

Рэ-ри-ро-ру-риэ-руо

Ч -Дорбоон

“Ч”-дорзоону санарга уос, тиис аязастар. Тыл ортоото оро котозуллэр. Тыл икки кытыылары уобээ балталарга сысталлар. Тыл тобото уобэтахсан сыстан баран тэйэр.

Сыала: Ч-дорбоону чуолкайдык санарга үөрэтэбит. Ожо дорбоону сөпкө этэригэр сананар аппаратаы хайдах туттара добоон артикуляцията. Ч-дорбоону этиилэргэ чингэтии.

Тыллары хатылаа: Чааскы, чороон, мээчик, чаһы.

Тыл эрчиллиитэ:

Сизеркилэ иннигэр олорон бу эрчиллиилэри онор

“Баба-слон”: уос мичээрдиир онтон чорбойор.

“Лаппаакы”: уос мичээрдиир, кэтит тыл аллараа уоска сытар.

“Чааскы”: айабы атан, кэтит тылы чааскы курдук холбоччу тутулар.

“Минньигэс барыанньа”: тыл төбөтүнэн уоһу төгүрүччү салбанар курдук хамсаналлар.

Суьуохтэри хатылаа, дорзоону сопко санар:

Ча-чы-чо-чу-чыа-чуо

Чи-чи-чы-чы

Чэ-чи-чө-чү-чыа-чуо

Нь-Дорзоон

«Нь»-дорзоону сенарарга уос уонна тиис аьазастар.Тыл ортото оро котозуллэр уонна таналайга сыстан баран тэйэр.Тыл икки отто уобээнни балталарга сысталлар.

Сыала: Нь-дорзоону чуолкайдык санарга үөрэтэбит. Оҕо дорзоону сөпкө этэригэр сананар аппаратаы хайдах туттара доҕоон артикуляцията. Нь-дорзоону этиилэргэ чингэтии.

Тыллары хатылаа:

Ньургунун, оонньуур, ньуска,сибиинньэ.

Тыл эрчиллиитэ:

Сизэркилэ иннигэр олорон бу эрчиллиилэри онор

“Тэллэй”- айах аһаҕас уос мичээрдиир. Кэтит тыл таналайга сыстар.

“Ам”-тыл төбөтө таналайы таарыйа таарыйа талырҕатар.

«Күл, үөр» - уос мичээрдиир, онтон чорбойор.

Суюохтэри хатылаа,дорзоону сопко санар:

Нья-ньы-ньо-ньу-ньыа

Ньи-ньэ-ньү-ньо-ньиэ

Ж-Дорзоон

“Ж”-дорзоону санарга уос ырбайар, тиистэр бэрт кыратык сэгэйэллэр. Кэт кыратык оро котозуллэр, уобээ тиис урдунэн таарыйар-таарыйбат сыстар. тыл тобото илигириир.

Сыала: Ж-дорзоону чуолкайдык санарга үөрэтэбит. Ожо дорзоону сөпкө этэригэр сананар ашарааты хайдах туттара дорзоон артикуляцията. Ж-дорзоону этиилэргэ чингэтии.

Тыллары хатыылаа:

Жук, ежик, жирафа, мороженнай.

Тыл эрчиллиитэ:

“Ат”-тыл төбөтө таналайы таарыйа таарыйа талырҕатар.

“Тэллэй”- айах аһаҕас уос мичээрдир. Кэтит тыл таналайга сыстар.

«Баба-слон»: уос мичээрдир онтон чорбойор.

“Миньигэс барыанья” -Тыл төбөтүнэн уоһу төгүрүччү салбаналлар

Суюохтэри хатылаа, дорзоону сопко санар:

Жа-жи-жо

Жи-же-жу

Жу-жу-жу.

Л - Дорбоон

“Л”-дорзоону санарга кэтит тыл тобото уоьээ тиис кэннигэр анньыллар.тыл тордо оро котозуллэр

Сыала: Л-дорбоону чуолкайдык санарга үөрэтэбит. Оџо дорбоону сөпкө этэригэр сананар аппаратаы хайдах туттара доџоон артикуляцията. Л- дорбоону этиилэргэ чингэтии.

Тыллары хатылаа:

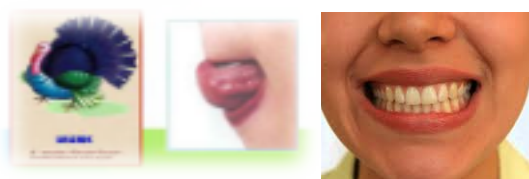
Лыах,балык,үтүлүк, луук.

Тыл эрчиллиитэ

«пароход»- «ы»- дорбоону уһатыллан этэр.

«Үөһээ тиистэргин аах»-тыл төбөтө үөһээ тиистэри таарыйар ахсааны ааџар.

“Индюк”- айах кизэнник аһыллар, сага таһааран, тыл төптөрү таары айахтан иһирдьэ таһырдыа тахсар.

Суьуохтэри хатылаа,дорзоону сопко санар:

Ла-лы-ло-лу-лыа-луо

Лэ-ли-ло-лу-лиэ-луо